

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Při zrušení akciové společnosti fusí s jinou společností nelze při zápisu jejího zrušení zapsati do obchodního rejstříku i výmaz její firmy, pokud nebyl podán výkaz i o splnutí jmění jejího s jměním druhé společnosti.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 16. ledna 1924 RI 5/24.)

Dovolací rekurs uplatňuje sice nezákonnost naříkaného usnesení, avšak jak z vývodů jeho je patrné, zaměřuje zápis zrušení akciové společnosti podle čl. 247 č. 4 obch. z. s výmazem této společnosti (t. j. její firmy) v obchodním rejstříku podle čl. 250 obch. z. a čl. III. č. 8 min. nař. z 10. prosince 1901 č. 40 ř. z., jež výslovně poukazuje na rozdíl mezi zrušením společnosti a výmazem firmy. Čl. 247 obch. z. neustanovuje ničeho o předchozím výmazu firmy, z čehož je dovoditi, že k výmazu tomu může dojíti teprve po splnění všech náležitostí tohoto článku. Stěžovatelka vykládá si předpis ten mylně v opačném smyslu, vyžadujíc předčasně výmaz firmy, ježto nezáleží jen na tříměsíční lhůtě jí uváděné, nýbrž na splnění všech náležitostí.

Pokud jmění zrušené akciové společnosti spravuje se odděleně, nelze o něm říci, že by bylo splynulo se jměním jiné společnosti, že by bylo došlo k splnutí její (fusi), a pokud se tak nestalo, zanikla společnost naprosto, by mohla být její firma vymazána v obchodním rejstříku. Právním tudíž rejstříkový soud k návrhu banky zrušení její následkem fuse do obchodního rejstříku zapsal, avšak návrhu na výmaz firmy nevyhověl, když prokázáno není, že předpokladům čl. 247 odst. 2. č. 1 až 5 obch. z. bylo vyhověno tak, že zanikla i firma úplně.

Dr. Kasper.

Dědic, je muž odevzdána byla správa pozůstalosti, může se schválením pozůstalostního soudu ustanovit pro pozůstalostní podnik prokuristu a opovědět i jej k zápisu do obchodního rejstříku.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 7. listopadu 1923 RI 850/23 Krajský soud v Kutné Hoře Firm 2047/23.)

Pozůstalostní soud odevzdal správu pozůstalosti do níž patřila i protokolovaná firma, vdově zůstavitelově. Tato ustanovila pro obchodní závod dva prokuristy s právem kolektivního znamenání a dala udělení kolektivní prokury pozůstalostnímu soudu schváliti.

Na základě této listiny pozůstalostně schválené žádala o zápis kolektivní prokury do obchodního rejstříku.

Oproti prvnímu soudu, jež opověď zamít, vyhověl vrchní soud stížnosti a zápis povolil. Důvody:

Soudu své stolice třeba přisvědčiti v tom, že Bová tím, že jí byla soudem pozůstalostním svěřena správa pozůstalostního jmění, ještě nenabyla práva, by udělovala prokuru. V daném případě však pozůstalostní soud udělení prokury doložkou na žádost připojenou schválil a proto není závadly, aby udělení to bylo do rejstříku zapsáno. Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti finanční prokuratury proti zápisu prokury. Důvody:

Poněvadž ohlášení Anny Bové, že udělila prokuru kolektivní Covi a Dovi a že jí správa pozůstalosti byla soudem pozůstalostním svěřena, opatřeno je doložkou: »Schvaluje se ohledně pozůstalosti Aovy pozůstalostně« nemůže býti pochybnost, že pozůstalostní soud schválil také v ohlášce té obsažené udělení kolektivní prokury. Když tomu tak, padají všechny námitky proti zápisu přednesené.

Dr. Kasper.

Výslovné svolení k užívání dosavadní firmy novým nabyvatelem závodu může mimo slovy i jiným zřejmým způsobem býti vyjádřeno na př. tím, že dosavadní majitel spolupodpíše opověď nového majitele k obchodnímu rejstříku, že závod povede nyní nový majitel pod dosavadní firmou.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 8. ledna 1924 RI 1104/23.)

Jest sice pravda, že čl. 22 obch. z. činí užívání dosavadní firmy novými nabyvateli závodu odvislým od výslovného svolení dosavadních majitelů závodu, leč tím nemíní se, že by svolení musilo býti vyjádřeno slovy, stačí, stane-li se to způsobem zřejmým, jež žádné pochybnosti o souhlasu k vedení staré firmy nepřipouští.

Výslovným ve smyslu zákona jest svolení i tehdy, když, jako v tomto případě, jedinou odpovědí dosavadní majitele spolu s nabyvateli závodu opovídají, že závod dosud provozovaný povedou noví majitelé pod dosavadní firmou a netřeba, aby dosavadní majitelé ještě nad to svolení své zvláště potvrzovali.

Že pak společnou opověď dřívější majitelé firmy nic jiného neobmysleli, než projevit svůj souhlas v uvedeném směru, plyne také z toho, že neodporovali usnesení soudu rejstříkového zápisem povolujícím.

Usnesení finanční prokuraturou napadené není tedy v odporu se zákonem a není proto dovolací rekurs v § 16 cis. pat. č. 208 ai 1854 odůvodněn.

Získávání koncesí a provozování hostinské živnosti netvoří předmět družstevního podnikání a nešloduje se také s účelem bytového družstva založeného podle zákona z 9. dubna 1873 č. 70 ř. z.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 15. ledna 1924 RI 1094/23.)

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu družstva X proti usnesení rekursního soudu zamítnutí návrhu na zápis změny stanov zmíněného družstva potvrzujícímu. Důvody:

Navrhovaná změna stanov jest nejasná, neboť § 1 stanov družstva bytového a stavebního má po vsunutí dalšího odstavce znít v ten rozum, že dalším účelem družstva jest, aby »nabývalo a provozovalo koncese a oprávnění živnostenské (na př. hostinské) a užívalo jich výnosu ku potřebě lidovýchovných snah a péče o mládež členů družstva.

Míněno bylo patrně doplnění stanov v ten smysl, že družstvo jako takové může nabývat koncesí a provozovat oprávnění živnostenská atd.

Leč i v tomto smyslu bylo by přičlenění tohoto dalšího odstavce k § 1 stanov nepřístupné a tudíž i jeho zápis v obchodní rejstřík.

Obmyslená změna stanov směřuje vlastně ke zřízení nového typu společenstevního, jež vymyká se z rámce stanov přijatých na valné hromadě, jež obsahují, nehledíc k předpisům správním jen ustanovení, upravující hospodaření směřující k dosažení účelu v § 1 stanov vytknutého totiž opatrování bytů a domků svým členům.

Již tato nesrovnalost vadila by zápisu.

Avšak prosté nabývání živnostenského oprávnění ku provozu určitého podniku, podmíněno koncesí, netvoří, jak již první soud správně uvedl, zvláštní předmět družstevního podnikání.

Pokud pak jde o provozování hostinské živnosti, jest toto s účelem bytového družstva neslučitelné; zvláště když změni nového odstavce § 1 stanov připouští i výklad, že jedná se o provoz hostinské živnosti v nejširším slova smyslu totiž závodu všeobecně přístupného účelem svým na členy neomezeného, tudíž o podnik obchodní (jak nasvědčují slova »užívalo jich výnosu«), kdežto povaze bytového družstva moment spekulace naprosto jest cizí.

Usnesení soudu rekursního, jímž usnesení prvního soudu bylo potvrzeno, není tedy v odporu se zákonem a není proto dovolací stížnost v § 16 cis. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. odůvodněna. Stížnost bylo zamítnouti.

Dr. Kasper.

Jak určití sluší edikátní lhůtu při amortisaci státních českých stavebních losů?

Byla-li v amortisačním řízení stanovena v ediktu nesprávně lhůta ohlašovací, nemůže z toho, třeba prošla již lhůta rekursní, nabytí návrhatele řízení žádných práv a proto lze stížnosti proti ediktu, i formálně opožděné v tom směru vyhověti.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 19. prosince 1923 RI 1055/22. Zemský soud civilní v Praze T 1140/22. Vrchní zemský soud RIV 611/23.)

K žádosti Xově za amortisaci česlov. stavebního losu vydal zemský soud civ. v Praze po dojití odpovědi ředitelství státního dluhu na první předepsaný dotaz vyhlášku ze dne 14. září 1922 T 1140/22, v níž stanovil lhůtu k uplatnění práv majitele umožňovaných cenných papírů na jeden rok ode dne uveřejnění vyhlášky na soudní desce.

Proti usnesení ediktu tohoto znění podalo ředitelství státního dluhu stížnost, v níž uplatňovalo zmatečnost vyhlášky, již spatřuje v tom, že se v ní uvádí pouze lhůta jednoho roku

bez ohledu na splatnost státního dluhopisu (losu). Vyhláška, má-li odpovídati ustanovení odst. I. § 8 cis. nař. z 31. srpna 1915 č. 257 ř. z., musí obsahovati nezbytně klausuli »že ohlašovací lhůta běží ode dne prvního uveřejnění vyhlášky v úředním listě republiky československé a že lhůta tato nemůže se ukončiti dříve než uplyne rok ode dne splatnosti pohledávky« tudíž u státních losů ode dne splatnosti losu v tahu umořovacím, pokud se týče v tahu výherním.

Vrchní soud stížnost odmítl jako opožděnou, podotknuv, že tu nelze užití § 11 odst. 2. nesp. pat., jelikož naříkané usnesení bez újmy práv navrhovatelových, jichž z právoplatného usnesení toho nabytí, změněno býti nemůže.

Nejvyšší soud dovolávacímu rekursu vyhověl, usnesení soudu rekursního zrušil a nařídil stížnost vyříditi věcně. Odůvodnění:

Riditelství státního dluhu domáhalo se rekursu opravy ohlašovacího ediktu. Tomuto rekursu lze, je-li ve věci samé důvodný, vyhověti, aniž tomu brání ustanovení 2. odst. § 11 cis. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z., neboť rekurs netýká se konečného rozhodnutí umořovacího, které dosud vůbec nebylo vydáno, nýbrž týká se jen soudního usnesení, obsahujícího předběžné opatření, kterým má býti jen připraven základ pro konečné soudní rozhodnutí o návrhu umořovacím. Tímto předběžným opatřením navrhovatel nenabyl práva na soudní výrok, že listiny, o něž jde, jsou neúčinny, jestliže lhůta, uvedená v ohlašovacím ediktu, uplyne bez výsledku. Konečné rozhodnutí prvního soudu o návrhu umořovacím by mohlo vzhledem na ustanovení § 8 cis. nařízení z 31. srpna 1915 č. 257 ř. z. také v případě, kdyby lhůta v ediktu byla uvedena nesprávně, vydáno býti teprve po uplynutí zákonné lhůty ohlašovací podle tohoto § 8. Okolnost, že rekurs do usnesení prvního soudu vznesen byl teprve po uplynutí zákonné lhůty rekursní, jest v tom případě nedůležitá a soud stolice druhé neprávem užil jí k odmítnutí rekursu.

Dovolací rekurs, obsahující návrh na zrušení usnesení soudu rekursního jest podle toho oprávněn, pročež bylo rozhodnuto, jak uvedeno je nahoře.

Na to rekursní soud prvnímu rekursu ředitelství státního dluhu vyhověl a ohlašovací edikt prvního soudu v ten rozum změnil, že lhůta ohlašovací běží ode dne prvního uveřejnění ediktu v úředním listu republiky československé a končí po uplynutí roku od dospělosti pohledávky. Odůvodnění: Cis. nařízení z 31. srpna 1915 č. 257 ř. z. stanoví v § 8, že u listin, k nimž jsou připojeny listy úročné, důchodové nebo podílové (kupony) nemůže lhůta ohlašovací skončiti, dokud neuplyne rok ode dne splatnosti posledního vydaného listu a je-li pohledávka sama splatna dříve, ode dne splatnosti pohledávky.

Uvážili-li se, že v § 7 téhož cis. nař. stanoví, že ohlašovací lhůta činí nejméně jeden rok pro oba druhy listin tam uvedených a srovná-li se s tím předpis druhého odstavce § 8 téhož cis. nařízení nelze nahlédnouti, proč by měl býti činěn rozdíl při stanovení konce ohlašovací lhůty těchto pohledávek. Vždyť nejen z těchto, ale i dřívějších ustanovení zejména z cis. pat. z 28. března 1803 č. 599 sb. z. s. je zřejmo, že zákon chtěl posunouti konce ohlašovací lhůty tak daleko až bude lze umožněti vysloviti bez ohrožení práv poctivého držitele papíru.

Dr. Kasper.

Rozhodnutí

ze »Souboru legislativy a judikatury« (nákl. knihtiskárny Sursa, Kraut a spol. v Brně, Kopečná č. 41).

a) Oddělení administrativní.

Do přesazení na Slovensku a Podkarpatské Rusi dle § 2 zák. ze dne 12. srpna 1921 čís. 305 sb. z. a n. může si veřejný notář stěžovati vždy k nejvyššímu správnímu soudu. (Nález ze dne 24. ledna 1923 č. 760.)

Neznalost státního jazyka odůvodňuje propuštění notáře na Slovensku. (§ 1 zákona ze dne 12. srpna 1921 čís. 305 sb. z. a n.)

(Nález ze dne 19. dubna 1923 č. 6198.)

Nepodá-li strana, po kvalifikovaném vyzvání, aby podala přiznání ku vyměření dávky za přírůstku hodnoty, toto přiznání vůbec — nebo nezodpovědi-li otázky ve vzorci přiznání — jest dle § 16 odst. 1. část. řádu ze dne 23. září 1920 č. 545 sb. z. a n. prekludována ze součinnosti při zjištění skutkových předpokladů, při vyměření dávky a nemůže skutečnosti, které již v přiznání měla uvést, uplatnit v odvolání do plat. rozkazu. (Nález ze dne 12. května 1923 č. 5792.)

Zákon o stavebním ruchu č. 45/1922 nepřiznává stavebníkovu právo libovolně voliti si pozemek pro zamýšlenou stavbu bez ohledu na zájmy vlastníka pozemku. Pouhá větší výhoda stavebníkova nesmí býti tedy vyvažována ujmou osoby třetí, do jejíž vlastnické sféry se vyvlastněním zasáhá.

(Nález ze dne 14. května 1923 č. 8056.)

Při veřejném ústním líčení před nejvyšším správním soudem není oprávněn prokurista zastupovati obchodní společnost. (Usnesení ze dne 1. června 1923 č. 9542.)

b) Oddělení finanční.

Odevzdačí listina, kterou se prohlašuje přípustnost vkladu práva zástavního, zřízeného na základě projevu dědicova, jenž podle nařízení testamentu prohlašuje, že zřizuje na nemovitostech pozůstalostních zástavní právo pro pohledávky legatářů, nemůže býti pokládána za platný titul ke zřízení tohoto práva zástavního (saz. pol. 65/53, 116/61 a 101/84).

(Nález ze dne 28. dubna 1919, č. 280, Bohuslav č. 39, II.)

Zřizuje-li v listině o zápůjčce osoba třetí (manželka dlužníkovy) zástavní právo na movitost, jest toto právní jednání poplatné dle saz. pol. 116/61.

(Nález ze dne 18. listopadu 1920, č. 10708, Bohuslav č. 350.)

Byl-li pachtýř smlouvou kupní byt i ve smlouvě pachtovní obsaženou přenechán fundus instructus, podléhá tato smlouva jako smlouva o movitosti poplatku z listiny, vydané o koupi věci movitých.

(Nález ze dne 14. června 1920, č. 3940, Bohuslav č. 260.)

Listinné osvědčení, kterým obec přijme ofertu obchodníka na prodej dříví, podléhá jako právní listina o tržové smlouvě poplatku.

(Nález ze dne 21. VI. 1920, č. 4146, Bohuslav č. 266.)

Potvrzuje-li se kvitancí příjem kapitálu s úroky a příslušenstvím bez udání sumy těchto vedlejších dávek, není nezákonné, když do základu pro vyměření poplatku z kvitance se připočítá suma úroků vyšetřena výsledkem kvitujícího.

(Nález ze dne 30. června 1920, č. 6038, Bohuslav 275.)

(Viz nález z 22. IV. 1920 č. 3213.)

Listina sepsaná v advokátní kanceláři jako »Informace« a oběma stranami podepsaná, dle níž jeden bratr za určitou úplatu uznává platnost testamentu a převzetí celé pozůstalosti bratrem druhým, jest listinou o narovnání, podrobenou poplatku dle stupnice II. ze smluvené úplaty. Důvodu pro osvobození od poplatku ze smíru podle § 7 zák. ze dne 18. června 1901, č. 74, ř. z. a § 14 cis. nař. ze dne 15. září 1915, č. 278, ř. z. tu není, ježto jde o nabytí jednáním mezi živými. (Nález ze dne 30. června 1920, č. 6039, Bohuslav č. 276.)

Je-li smlouva pachtovní uzavřena pro určitou dobu 5 let a stanoveno, že opomenutím výpovědi má platiti za prodlouženou na neurčitou dobu, jest za základ vyměření poplatku vzít 8násobné roční pachtovné.

(Nález ze dne 16. září 1920, č. 8464, Bohuslav č. 297 I.)

Převzal-li pachtýř placení pojistného za předmět pachtu, dlužno pojistné to připočítati k pachtovnému.

(Nález ze dne 16. září 1920, č. 8464, Bohuslav č. 297 II.)

Společnost s ručením omezeným v likvidaci ručí za poplatek z právních jednání předsevzatých společností před usnesením o likvidaci i za opomenutí ve věcech poplatkových před tím zbhlá.

(Nález ze dne 31. ledna 1919, č. 621, Bohuslav č. 7 I.)

Poplatkový zákon nerozlišuje mezi smlouvami o veřejných obchodních společnostech a smlouvami o tiché společnostech dle obchodního zákona. Rozhodným pro poplatek ze smlouvy společenské je pouze, zda-li a v jaké výši byly majetkové vklady smluveny.

(Nález ze 13. prosince 1920, č. 11310, Bohuslav č. 378.)

V podání k obchodnímu soudu, kterým oznamují společníci veřejné obchodní společnosti, že tato společnost byla zrušena a že zbylý společník povede za souhlasu vystupujícího obchodní živnost na starou firmu dále, nelze spatřovati listinné osvědčení o převzetí společenského jmění po rozumu saz. pol. 65/53 a 49/43.

(Nález ze dne 12. května 1919, č. 1918, Bohuslav č. 49.)

Podání k obchodnímu rejstříku oběma společníky veřejné společnosti podepsané, dle něhož jeden společník ze společ-